

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Даниела Кирилова Пиларска, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН

Относно: кандидатурата на доц. д-р Георги Александров Радославов за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” в Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН

В обявения конкурс по научната специалност „Зоология“, професионално направление 4.3. „Биологически науки“, за нуждите на изследователска група „Молекулярно-еволюционни изследвания“, секция „Биоразнообразие и екология на паразитите“, отдел „Животинско разнообразие и ресурси“, публикуван в Държавен вестник бр. 73 от 18.08.2020 г. участва единствен кандидат - доц. д-р Георги Александров Радославов – изследовател в същото звено. Документите на кандидата, представени за участие в конкурса са в съответствие със ЗРАСБ и Правилника за неговото прилагане, както и с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИБЕИ - БАН.

Доц. Радославов е представил общо 56 научни публикации и 4 глави от книги, от които 27 са свързани с придобиване на научната и образователна степен „доктор” и „доцент”, а 29 публикации и 4 глави от книги са след последното хабилиране и във връзка с настоящия конкурс. Според представената справка за съответствие на точките по показатели А, В, Г, Д и Е с минималните наукометрични изисквания, вкл. и на БАН кандидатът получава 1037,70 точки. Те са разпределени както следва: в група А – 50 т., в група В – 100 т., в група Г – 468 т., в група Д – 234 т., в група Е - 185,70 т. Бих искала да отбележа, че в група Д доц. Радославов е представил 212 т., но в действителност точките са 234, базирани на 117 цитирания. Точките в група Е обаче са с 20 по-малко поради това, че е представено участие само в 2 международни проекта, а не в 4.

Областите на научен интерес на доц. д-р Радославов са свързани с филогения, еволюция и археозоология на различни групи животни чрез прилагане на биохимични и молекулярни методи.

Научните приноси и постижения на доц. д-р Радославов могат да бъдат обобщени накратко в следното:

Приноси в областта на филогенията на домашни животни и хора

- За първи път са проведени молекулярни изследвания на митохондриална ДНК от екземпляри на тур, изолирана от археозологичен костен материал, зъби и рога и е определена митохондриалната им група. Показано е, че тази митохондриална група се среща при Балканските популации на тура и на балканско-специфични късороги говеда. Изказана е хипотеза, че тауриноподобни турове, живели на територията на Югоизточна Европа, са участвали в одомашняването на говедото преди 8000 години;
- Изследвани са процесите на одомашняване и разпространение на говедото в България, както и произхода на съвременни местни породи говеда. Въз основа на получените резултати е изказано предположение, че процесът на одомашняване в Югоизточна Европа е протекъл независимо. В резултат на извършените изследвания на алелното разнообразие на гени, определящи количеството и качеството на млякото е установено много по-високо алелно разнообразие при нашите породи говеда, в сравнение с други порода говеда в Европа;
- Изследвана е филогенията и генетичното разнообразие на кучето (*Canis lupus familiaris*) и са предложени две хипотези за неговото одомашняване. При проучването на костни останки на кучета, датирани от Късен Неолит до 1-3-ти век от н.е. е установено, че техният генетичен профил е подобен на този при съвременните кучета и се

характеризира с високи честоти на макрохаплогрупа А, следвана от макрохаплогрупа от тип В. Изказано е предположение, че Балканите са център на одомашняване на кучето. Проведените за първи път сравнителни генетични изследвания на митохондриалното разнообразие на кучета от планинската овчарска порода и ловни породи Барак и Лудогорско гонче разкрива високо генетично разнообразие и при двата типа породи, което дава основание да се предположи, че произходът и формиране на тези породи се различават;

- За първи път са осъществени генетични изследвания на конете в България, включващи проучване на генетичния маркер на D-loop региона и е показано, че установените множество митохондриални групи имат характерни регионален тип на разпространение, като са разделени на три типа. При проучвания на костни проби от различни Неолитни селища в България е установено наличие на две митохондриални групи – G и Q, които са характерни за съвременните местни равнинни коне;
- За първи път в България са извършени генетични изследвания на древни човешки останки от кости, датирани от края на Бронзовата и началото на Желязната епоха и е осъществено генотипиране и анализа на секвенирани митохондриални и автозомни полово-свързани генетични маркери;

Приноси, свързани с установяване на патогени на медоносната пчела (*Apis mellifera*)

- В резултат на извършените молекулярни изследвания за установени 5 вида патогени – микроспоридията *Nosema ceranae* и 4 вида вируси, от които един е установен за първи път у нас. Показано е, че инвазивната микроспоридията *N. ceranae* е изместила европейския вид *N. apis*;

Приноси, в областта на молекулярно генетичната идентификация на свободно живеещи и паразитни червеи

- Чрез прилагане на молекулярни методи са идентифицирани 6 вида свободно живеещи нематоди, от които 1 род и 1 вид са нови за науката, както и 10 вида цестоиди и 2 вида трематоди.

Научните публикации на доц. Георги Радославов са получили международно признание. Общият брой цитирания е 117, като всичките са в известни списания, индексирани в световноизвестни бази данни (Web of Science, Scopus), което е повържение за актуалността и значимостта на научната дейност на кандидата.

Участието на доц. Георги Радославов в научни (национални и международни) проекти демонстрира неговата активна научно-организационна и експертна дейност, както и умението му да работи ползотворно в екип с други изследователи.

Бих искала да обърна внимание и на успешно осъщественото ръководство на двама докторанти.

Познавам доц. Георги Радославов от 2010 г. Смятам, че той е изграден учен с висока квалификация, работоспособност, енергичност и ерудиция.

Заключение: Кандидатът на обявения конкурс доц. д-р Георги Радославов е утвърден учен с изявени научно-изследователски качества и международно признание, който не само покрива, но и надхвърля изискванията на ЗРАСРБ и критериите на ИБЕИ, БАН за заемане на академичната длъжност „Професор”. Всичко това ми дава основание да гласувам убедено „ЗА” неговата кандидатура и да предложа на уважаемото Научно жури и членовете на Научния съвет на ИБЕИ, БАН да изберат единодушно доц. Радославов на академичната длъжност „професор” по научната специалност „Зоология“.

10. 12. 2020 г.

Подпис:

/проф. д-р Даниела Пиларска/